

Inimõigused Moldovas, eelkõige Transnistrias

Euroopa Parlamendi resolutsioon inimõiguste olukorra kohta Moldovas ja Transnistrias

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse oma eelnevaid resolutsioone Moldova kohta, eelkõige 18. detsembri 2003. aasta resolutsiooni¹, 24. veebruari 2005. aasta resolutsiooni Moldova parlamendivalimiste kohta² ning 28. aprilli 2005. aasta resolutsiooni, mis käsitles aastaaruannet inimõiguste kohta maailmas 2004. aastal ja EL poliitikat antud küsimuses³;
- võttes arvesse EL-Moldova parlamentaarse koostöökomisjoni 6. ja 7. oktoobri 2005. aasta kohtumise lõppseisukohta ja soovitusi;
- võttes arvesse 28. novembril 1994. aastal Moldova ja EL vahel sõlmitud partnerlus- ja koostöölepingut, mis jõustus 1. juulil 1998. aastal;
- võttes arvesse Euroopa Julgeoleku- ja Koostööorganisatsiooni (OSCE) 1999. aasta Istanbuli tippkohtumise ja OSCE ministrite nõukogu 2002. aasta Porto kohtumise seisukohavõtte;
- võttes arvesse 22. veebruaril 2005. aastal aset leidnud seitsmendal EL-Moldova koostöönõukogu kohtumisel vastu võetud Moldova tegevuskava;
- võttes arvesse OSCE/ODIHRi valimisvaatlusmissiooni lõpparuannet 6. märtsi 2005. aasta parlamendivalimiste kohta, mis olid, hoolimata kampaaniatingimuste ja meediale juurdepääsu tagamise vallas tuvastatud puudustest, üldjoontes vastavuses enamiku OSCE nõuete ning Euroopa Nõukogu ja teiste rahvusvaheliste demokraatlike valimiste standarditega;
- võttes arvesse nõukogu otsust 2006/96/ÜVJP, millega rakendatakse ühist seisukohta 2004/179/ÜVJP Moldova Vabariigi Transnistria piirkonna juhtkonna vastu suunatud piiravate meetmete kohta⁴, ning nõukogu ühist seisukohta 2006/95/ÜVJP⁵, millega pikendatakse kõnealuseid piiranguid veel 12 kuuks;
- võttes arvesse Euroopa Nõukogu ministrite komitee 1. märtsi 2006. aasta vaheresolutsiooni seoses Euroopa Inimõiguste Kohtu 8. juuli 2004. aasta otsusega kohtuasjas Ilascu ja teised v. Moldova ja Vene Föderatsioon;
- võttes arvesse kodukorra artikli 115 lõiget 5,

¹ ELT C 91 E, 15.4.2004, lk 692.

² ELT C 304 E, 1.12.2005, lk 398.

³ ELT C 45 E, 23.2.2006, lk 107.

⁴ ELT L 44, 15.2.2006, lk 32.

⁵ ELT L 44, 15.2.2006, lk 31.

- A. arvestades, et Euroopa naabruspoliitika tunnustab Moldova Euroopa-suunalisi püüdlusi ja Moldova tähtsust riigina, millel on sügavad ajaloolised, kultuurilised ja majanduslikud sidemed EL liikmesriikidega;
- B. arvestades, et Euroopa naabruspoliitika raames on vastu võetud tegevuskava, mis hõlmab ettepanekuid, mille eesmärk on aidata kaasa poliitiliste ja institutsionaalsete reformide läbiviimisele, et võimaldada Moldoval järk-järgult lõimuda EL poliitika ja programmidega;
- C. arvestades, et Euroopa Liit on astunud viimasel ajal olulisi samme sidemete tihendamiseks Moldova Vabariigiga ning lahenduse leidmiseks Transnistria konfliktile, avades Chişinăus Euroopa Komisjoni alalise delegatsiooni, määrates Moldovasse EL eriesindaja, kelle ülesandeks on aidata kaasa Transnistria konfliktile püsiva lahenduse leidmisele, ning saates Moldovasse ja Ukrainasse Euroopa Liidu piiriabimissiooni (EUBAM);
- D. arvestades, et 1992. aastal kuulutas Transnistria ennast pärast Venemaa relvajõudude toel toimunud relvakonflikti iseseisvaks, destabiliseerides olukorra kogu Moldova Vabariigis;
- E. arvestades, et Moldovas ja eriti Transnistria piirkonnas on probleeme seoses kuritegevuse kõrge taseme, kogu ühiskonda mõjutava korruptsiooni leviku, sügavalt juurdunud varimajanduse ning põhi- ja inimõiguste järgimisega;
- F. arvestades, et end iseseisvaks kuulutanud Transnistria võimud ahistavad endiselt vaba ajakirjandust ja valitsusväliseid organisatsioone ning diskrimineerivad ja kiusavad taga rumeeniakeelset elanikkonda;
- G. arvestades, et end iseseisvaks kuulutanud Transnistria võimud keelduvad jätkuvalt järgimast Euroopa Inimõiguste Kohtu otsust hr Andrei Ivantoci ja hr Tudor Petrov-Popa ebaseadusliku ja meelevaldse kinnipidamise lõpetamiseks;
- H. arvestades, et Andrei Ivantoc peab väidetavalt alates 2006. aasta 27. veebruarist näljastreiki protestiks Tiraspoli vangla töötajate ebainimliku ja alandava kohtlemise vastu;
- 1. mõistab otsustavalt hukka vaba ajakirjanduse esindajate, end iseseisvaks kuulutanud Transnistria võime kritiseerivate kodanike, valitsusväliste organisatsioonide liikmete ning opositsiooni tagakiusamise, ahistamise ja ähvardamise Transnistria režiimi poolt; mõistab hukka selle, et valitsusvälistel organisatsioonidel on keelatud saada rahalist toetust välisriikidest; avaldab kahetsust seoses režiimi soovimatusega teha jõupingutusi rahumeelse ja erinevate poolte õigusi arvestava lahenduse leidmiseks Transnistria konfliktile; tervitab seetõttu EL viisakeelu laiendamist Transnistria võimude esindajatele;
- 2. avaldab sügavat kahetsust selle üle, et end iseseisvaks kuulutanud Transnistria võimud hoiavad rohkem kui poolteist aastat pärast Euroopa Inimõiguste Kohtu otsust kohtuasjas Ilascu ja teised jätkuvalt vangistuses kahte nimetatud kohtuprotsessi hagejat; märgib, et oma otsuses rõhutas Euroopa Inimõiguste Kohus eriliselt, et kaks kostjariiki peavad

võtma kõik vajalikud meetmed, et lõpetada veel vangistuses viibivate hagejate meelevaldne kinnipidamine ja tagada nende kohene vabastamine;

3. kutsub Moldova võime üles jätkama jõupingutusi hr Andrei Ivantoci ja Tudor Petrov-Popa ebaseadusliku ja meelevaldse vangistuse lõpetamiseks ning nende kohese vabastamise tagamiseks; nõuab tungivalt, et Venemaa võimud jätkaksid tõhusate võimaluste otsimist mõlema kinnipeetu ebaseadusliku ja meelevaldse vangistuse lõpetamiseks ja nende kohese vabastamise tagamiseks; kutsub nõukogu, komisjoni ja liikmesriike üles paluma nende kinnipeetute kohest vabastamist;
4. kutsub Moldova võime üles seoses endise kaitseministri Valeriu Pasati ühiskondlikult tähtsa positsiooni ja süüdimõistmise vastuoluliste asjaoludega tagama tema apellatsioonikaebuse läbipaistev käsitlemine kooskõlas rahvusvahelise õiguse normidega;
5. avaldab selget ja jätkuvat toetust Moldova võimude jõupingutustele viia edukalt ellu Euroopa Liidu naabruspoliitika osaks olevat tegevuskava; kutsub komisjoni ja nõukogu üles toetama Moldova võimuseid alustatud demokratiseerimisprotsessis ning kasutama kõiki diplomaatilisi vahendeid Transnistria autoritaarse ja ebaseadusliku režiimi nõrgendamiseks;
6. innustab Moldova valitsust jätkama reforme, et parandada kooskõlas tegevuskavast tulenevate kohustustega õigusriigi põhimõtte järgimist ja vähendada korruptsiooni riigiasutustes, ning tegema jõupingutusi inimkaubanduse vastu võitlemiseks;
7. võtab teadmiseks 20. oktoobril 2005. aastal vastu võetud inimkaubanduse ennetamise ja inimkaubanduse vastu võitlemise seaduse, mis näeb ette inimkaubanduse ohvritele tasuta sotsiaalteenuste tagamise; kutsub Moldova võime üles selgitama, kuidas kavatakse selle seaduse rakendamist rahastada; rõhutab vajadust tagada naistega kaubitsemise küsimustes tegutsevatele nõuandvatele asutustele parem rahastamine ja piisaval hulgal töötajaid, ning seda, kui vajalik on selles vallas tegutsevate valitsusväliste organisatsioonide poolne tihedam koostöö;
8. tervitab Moldova parlamendi erinevate parteide konstruktiivset koostööd; tunnustab sõltumatu kohtuvõimu, luureteenistuse, valimisalase seadusandluse ja riigikontrolli alaste reformide tähtsust; kutsub üles suurendama Moldova kohtuorganite suutlikkust; rõhutab nende ja mitmete teiste reformide viivitamatu rakendamise tähtsust;
9. on veendunud, et Moldova reformid on edukad vaid juhul, kui need teostatakse kooskõlas õigusriigi põhimõttega ja põhiõigusi järgides; kutsub tungivalt kõiki osapooli, sealhulgas kodanikuühiskonna organisatsioone, tegema koostööd demokraatia edasise arengu nimel riigis;
10. tervitab Ukraina ja Moldova peaministri 30. detsembri 2005. aasta tollitariife käsitleva ühisdeklaratsiooni rakendamist; kutsub Moldova Transnistria piirkonna majandussubjekte üles registreerima ennast Chişinău asjaomastes asutustes, et kõrvaldada takistused piiriülestelt kaubavoogudelt; kutsub ennast iseseisvaks kuulutanud Transnistria võime üles hoiduma nimetatud registreerimise takistamisest;

11. tervitab EL piiriabimissiooni (EUBAM) saatmist Moldovasse ja Ukrainasse, mis võib aidata kaasa Transnistria konfliktile sobiva ja püsiva lahenduse leidmisele; rõhutab, et piirikontrolli parandamine on konflikti lõpetamiseks, sh relvakaubanduse piiramiseks, äärmiselt vajalik;
12. Kutsub komisjoni, nõukogu ning Euroopa Liidu Moldova-eriesindajat üles tegema kõiki jõupingutusi praeguse piirikonflikti laienemise vältimiseks;
13. võtab teadmiseks Moldova parlamendi soodsa, ehkki mõnes punktis kriitilise avalduse Ukraina algatuse suhtes lahendada Transnistria konflikt; kutsub kõiki asjaomaseid osapooli tegema täiel määral koostööd 5+2 läbirääkimistel, millel osalevad Moldova, Moldova Transnistria piirkond, Venemaa, Ukraina, OSCE ning vaatlejatena Euroopa Liit ja USA, ning jõudma Transnistria konflikti poliitilise lahenduseni;
14. kutsub Venemaad üles viivitamata lõpetama Transnistria režiimi toetamist, tunnustama taas Moldova territoriaalset terviklikkust Moldova põhiseaduses määratletud kujul ning tooma tingimusteta välja oma väed, sealhulgas raskerelvastus ja laskemoon; rõhutab, et OSCE 1999. aasta Istanbuli tippkohtumise otsuse alusel oleks väed tulnud välja viia 2002. aasta lõpuks; kutsub nõukogu võtma seda küsimust järgmise EL-Venemaa tippkohtumise päevakorda;
15. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule, komisjonile, Moldova valitsusele ja parlamendile, Rumeenia valitsusele, Ukraina valitsusele, Venemaa Föderatsiooni valitsusele, USA valitsusele, OSCE peasekretärile ja Euroopa Nõukogu peasekretärile.